

Sygn. akt III Ca 760/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący – Sędzia Sądu Okręgowego Leszek Dąbek

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2021 r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko A. T.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 31 października 2019 r., sygn. akt I C 1535/17

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 760/20

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. w B. żądał zasądzenia od po-zwanej A. T. kwoty 6 284, 51 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie

w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 27 11 2016r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu twierdziła, że pozwana nie wywiązała się z umowy pożyczki, która została zabezpieczona wekslem in blanco. Pomimo wypełnienia i wezwania do wykupu-pienią weksła, pozwana tego nie uczyniła.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wydał w dniu 26 06 2017r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwana A. T. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty, w którym wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu sprzeciwu i dalszych zarzutów zarzuciła, że sypłaca raty pożyczki, powód zastosował w umowie łączącej strony klauzule niedozwolone, nieistnienie zobowiązania wobec jego spełnienia oraz brak wymagalności roszczenia dochodzonego pozwem oraz jego przedwczesności.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w wyroku z dnia 31 10 2019r. utrzymał zaskarżony nakaz zapłaty w całości.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołał regulację art. 720 § 1 k.c. oraz art. 101 i 103 ustawy z dnia 28 04 1936r. Prawo wekslowe i stwierdził, że pozwana nie wykazała całkowitej spłaty zobowiązania a dokonywane przez nią spłaty kredytu były nieregularne i uiszczane w niepełnej wysokości. Sąd wskazał, że ustaleń dotyczących stanu faktycznego dokonał m.in. na podstawie przedłożonych przez powódkę kserokopii dokumentów. Oceniał, że zapisy umowy pożyczki łączącej w zakresie kosztów ubezpieczenia umowy nie zawierają klauzul niedozwolonych albowiem pozwana „dokładnie wiedziała jaka jego kwota tego ubezpieczenia oraz, że to ona winna będzie ponosić wszelkie koszty związane z przedmiotowa umową”. Ponadto ocenił, że powódka przekazała na rzecz towarzystwa ubezpieczeniowego składkę ubezpieczeniową w związku z umową pożyczki.

Orzeczenie **pozwana A. T.**, która wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie o jego uchYLENIE i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów procesu za obie instancje.

Zarzuciła, że przy ferowaniu wyroku naruszono przepisy prawa procesowego i materialnego, regulacje:

- 1) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie, że pozwana jest zobowiązana do zapłaty na rzecz powódki kosztu opłaty przygotowawczej i kosztu ubezpieczenia, podczas gdy powódka nie wykazała, aby podjęła czynności związane z zawartą umową pożyczki uzasadniające dochodzenie tychże opłat w podanej w umowie wysokości;
- 2) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na uznaniu za wiarygodny dowód doręczenia pozwanej „Ostatecznego wezwania do zapłaty” oraz „Wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” wydruków z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej oraz kserokopii książki nadawczej i w konsekwencji uznanie, że weksel został wypełniony zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, a umowa pożyczki została skutecznie wypowiedziana;
- 3) art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenę materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, że powódka wypełniła weksel zgodnie z treścią deklaracji wekslowej, podczas gdy, nawet przy uznaniu skutecznego doręczenia pozwanej „Ostatecznego wezwania do zapłaty” oraz „Wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla”, powódka dokonała wypełnienia weksla przed upływem okresu wypowiedzenia umowy pożyczki;
- 4) art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. przez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z kserokopii/wydruków dokumentów „wniosku o pożyczkę”, „Ostatecznego wezwania do zapłaty”, „Wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla”, podczas gdy przedłożona przez powódkę kserokopie/wydruki nie stanowią dokumentów prywatnych w rozumieniu art. 245 k.p.c.;
- 5) art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na braku oddalenia powództwa w całości, podczas, gdy powódka wypełniła weksel niezgodnie z treścią deklaracji wekslowej;
- 6) art. 103 § 1 k.c., przez brak jego zastosowania w sytuacji, gdy powódka nie wykazała skutecznie umocowania osoby, która miała zawrzeć umowę pożyczki w imieniu pożyczkodawcy, a powódka nie potwierdziła jej zawarcia do dnia wniesienia pozwu;
- 7) art. 3851 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na braku uznania postanowień umowy pożyczki w zakresie pozaodsetkowych kosztów pożyczki za niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu powołanego przepisu, które nie powinny wiązać pozwanej, w szczególności błędne uznanie postanowień umowy pożyczki w

zakresie pozaodsetkowych kosztów pożyczki za postanowienia określające główne świadczenia stron, które nie powinny podlegać ocenie prawnej pod kątem wskazanego przepisu.

Powódka (...) Spółka Akcyjna w W. wniosła o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na jej rzecz od pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Gliwicach dnia 25 06 2020r. zarządził rozpoznanie sprawy według przepisów o postępowaniu uproszczonym.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował dochodzone roszczenia, lecz wadliwie rozpoznał sprawę.

Powództwo zostało oparte na twierdzeniu, że pozwana podpisała weksel in blanco jako zabezpieczenie udzielonej pożyczki, a pomimo tego i wezwania go do jej zapłaty należności tej dotychczas nie uregulowała.

Pozwana wnosząc zarzuty od nakazu zapłaty i na dalszym etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji zakwestionowała zarówno prawidłowość wypełnienia weksla jak również odniosła szereg zarzutów dotyczących łączącego strony podstawowego stosunku umownego.

Rozszerzyło to kognicję Sądu przy rozpoznaniu sprawy i obligowało go do przeprowadzenia na wskazane okoliczności zaoferowanych mu dowodów, a następnie przy orzekaniu w sprawie dokonania oceny ich mocy dowodowej i poczynienia w tym zakresie stosownych ustaleń albo stwierdzenia braku podstaw do ich poczynienia, z czego się nie wywiązał.

Wobec zakwestionowania przez pozwaną zasadności dochodzonych roszczeń oraz zaprzeczenia przez nią twierdzeniom pozwu, na powódce zgodnie z regulacją art. 6 k.c. ciąży obowiązek ich wykazania –Sąd Rejonowy wadliwie przeprowadził postępowanie dowodowe.

Sąd Rejonowy dopuścił bowiem dowody z dokumentów, lecz zamiast z ich oryginałów lub prawidłowo uwierzytelionych ich odpisów przeprowadził je z dołączonych do pozwu i późniejszych pism ich niewierzytelionych kserokopii.

Z tej przyczyny dowody te nie zostały faktycznie przeprowadzone (nie przeprowadzono dowodów z dokumentów tylko lecz z przewidzianych w art. 309 k.p.c., „innych środków dowodowych”), a na dodatek nie odmówiono wiarygodności informacjom zawartym w kserokopiach dokumentów.

Powoduje to, że w materiale sprawy brak jest podstaw do skonstruowania prawidłowej podstawy faktycznej orzeczenia, a wydanie wyroku wymaga „przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości” w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.,

co równocześnie powoduje, że ocena zasadności podniesionych przez skarżącą zarzutów w obecnym stanie sprawy jest bezprzedmiotowa.

Należy także wskazać, że informacje dotyczące przeznaczenia składki ubezpieczeniowej były niekompletne albowiem z treści pisma towarzystwa ubezpieczeniowego (k. 157 akt) nie wynika, czy cała składka za okres ubezpieczenia wskazany w umowie została przekazana przez powódkę,

Już tylko z tej przyczyny czyni to apelację uzasadnioną i z mocy przywołanej regulacji prawnej czyniło koniecznym uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Ponadto rozważania Sądu Rejonowego dotyczące możliwości zastosowania przez powódkę klauzul abuzywnych w treści umowy pożyczki –w kontekście konstrukcji zarzuty apelacyjnego dotyczącego naruszenia art. 385¹ k.c. – w

istocie uniemożliwiają ocenę prawną poczynionych rozważań albowiem ocena tego zagadnienia przez sąd pierwszej instancji jest ogólnikowa tj. nie dotyczy wszystkich postanowień zakwestionowanych w toku postępowania przez pozwaną (ograniczają się one jedynie do kosztów ubezpieczenia umowy, w dalszej części rozważając się na „wszelkie koszty związane z umową”). Przede wszystkim Sąd Rejonowy nie poczynił żadnych rozważań dotyczących kosztów związanych z zawarciem i obsługą umowy pożyczki, pomimo tego,

że pozwana podnosiła zarzuty abuzywności tychże postanowień.

Jedynie na marginesie należy wskazać, że Sąd Rejonowy podczas rozprawy dnia 30 04 2019r. (k. 178) formalnie dopuścił dowód z przesłuchania pozwanej, jednakże nie przeprowadził go, nie wydając postanowienia o jego pominięciu.

Sąd Rejonowy nie poczynił także żadnych ustaleń dotyczących zadłużenia pozwanej wobec powódki, co uniemożliwia stwierdzenie, czy na dzień wypowiedzenia umowy była ona do tego uprawniona; ma to kardynalne znaczenie w kontekście oceny skuteczności wypowiedzenia umowy. Ponadto przy rozpoznaniu tego zagadnienia umknęło uwadze Sądu Rejonowego, że zaferowane mu na tę okoliczność dowody z potwierdzenia nadania przesyłki oraz niepoświadczony za zgodność z oryginałem wydruk z systemu teleinformatycznego Poczty Polskiej same w sobie okoliczności tych nie wykazują, gdyż są one jedynie dowodem tego, iż we wskazanym w nich dniu został nadany zaadresowany do pozwanej list polecony, lecz nie wynika z nich jednoznacznie,

co zawierał wysłana wówczas przesyłka pocztowa oraz co należy podkreślić, czy zostały one doręczone adresatowi.

Z tej przyczyny informacje te nie przesądzają same w sobie o tym, że wypowiedzenie umowy zostało doręczone pozwanej. W powiązaniu z powyższym powoduje to, że w zgromadzonym przez Sąd pierwszej instancji materiale brak jest podstaw do przyjęcia, że doszło do skutecznego wypowiedzenia przez powódkę łączącej strony umowy.

W każdym z tych przypadków przyjmując jednak należy, że przed przystąpieniem do przeprowadzania postępowania dowodowego sąd rozpoznający sprawę (faktycznie przewodniczący składu orzekającego) zażąda ich przedstawienia w oryginale albo w postaci ich prawidłowo uwierzytelnionych odpisów (art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c.).

Jakkolwiek w obowiązującym prawie wymogu tego nie sformułowano wprost w odniesieniu do wydruków z systemów informatycznych, to powinien on mieć także zastosowanie do nich, w drodze odpowiedniego zastosowania przywołanych powyżej regulacji prawnych dotyczących dokumentów.

Brak uwierzytelnienia wydruków z systemów informatycznych powoduje bowiem, że ich pochodzenie i treść jest problematyczna oraz co za tym idzie ich wiarygodność jest wątpliwa i w przypadku ich kwestionowania – tak jak ma to miejsce w niniejszej sprawie – nie mogą one samodzielnie stanowić podstawy do poczynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych.

Sąd Rejonowy rozpoznając niniejszą sprawę nie wywiązał się z tego obowiązku i nie zażądał od powódki przedłożenia uwierzytelnionych wydruków z systemu informatycznego pożyczkodawcy, przez co nienależycie rozpoznał w tym zakresie sprawę.

Ponadto Sąd pierwszej instancji zaniechał, stosownej do powagi zarzutu, dokonania oceny zarzutu spełnienia przez pozwaną świadczenia wynikającego z umowy. Z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika jedynie, że „pozwana spłaciła około 4000 zł, z czego wpłaty te były nieregularne i nie zawsze opiewały na kwotę [ustalonej] raty”. Sąd Rejonowy nie dokonał konkretnych wyliczeń, które umożliwiłyby dokonanie istotnych dla sprawy ustaleń, takich jak m.in. skuteczne wypowiedzenie umowy pożyczki, rzeczywista kwota zadłużenia na dzień wypowiedzenia umowy, złożenia pozwu, czy przede wszystkim ferowania wyroku.

Reasumując zaskarżony wyrok jest wadliwy i dlatego apelację powódki jako uzasadnioną uwzględniono orzekając jak w sentencji na mocy regulacji

art. 386 § 4 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną i podjęcie czynności mające na celu ustalenia wskazanych okoliczności.

W tym celu określi powódce stosowny termin w celu: przedłożenia wskazanych powyżej wyliczeń oraz umożliwienia jej zgłoszenie na te okoliczności dowodów, które następnie rozpoznana a dopuszczone dowody przeprowadzi.

Orzekając w sprawie dokonana ponownej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczyni szczegółowe ustalenia na wskazane okoliczności,

w tym zamieści w uzasadnieniu wyroku stosowne wyliczenia dotyczące wysokości należnych powódce od pozwanej świadczeń na dzień sporządzenia wypowiedzenia oraz ich wysokości na dzień upływu terminu do ich zapłaty.

Jednocześnie weźmie pod uwagę, że w przypadku nie dołączenia ich do pozwu (i dalszych pism) realizacja obowiązku ich przedstawienia sądowi powinna była nastąpić w drodze wydania przez przewodniczącego przed wyznaczeniem rozprawy stosownego zarządzenia w oparciu o regulację art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c.

Następnie w oparciu o nie ponownie dokona oceny skuteczności wypowiedzenia umowy, abuzywności zakwestionowanych postanowień umowy,

a swojej ocenie da jednoznaczny wyraz w uzasadnieniu wyroku.

Orzekając w sprawie dokonana oceny zebranego w sprawie materiału i poczyni ustalenia faktyczne dotyczące tych okoliczności, bądź też jednoznaczne w uzasadnieniu orzeczenia wypowie się, że czy uznała je za nieudowodnione, a jeżeli tak to z jakich przyczyn i w jakim zakresie.

SSO Leszek Dąbek